

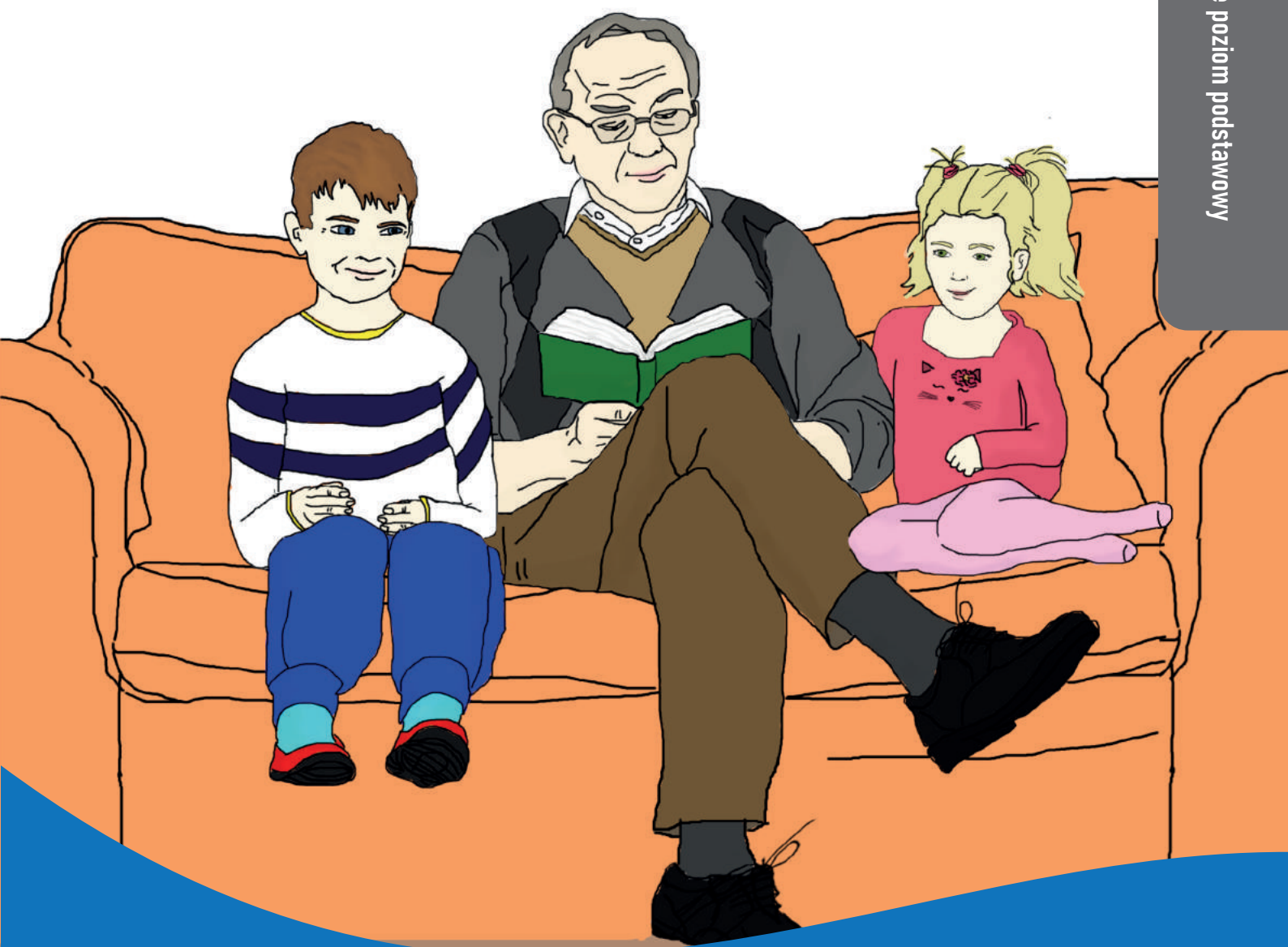
Narodowe Święto Niepodległości

**PRZYSTANEK
HISTORIA**
WARSZAWA
CENTRUM EDUKACYJNE IPN IM. JANUSZA KURTYKI

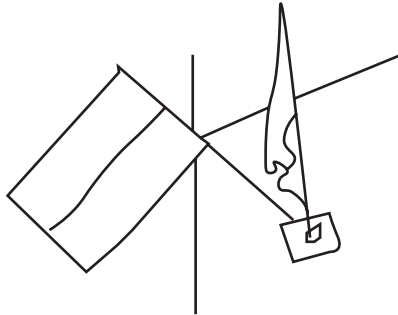
**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Materiały edukacyjne poziom podstawowy

HISTORIE POLI I POLDKA

– Dziadek obudził Polę i Poldka wcześniej niż zwykle, mimo że 11 listopada był dniem wolnym od szkoły i pracy. Po zjedzeniu śniadania poprosił, aby dzieci ubrały się w swetry, kurtki i czapki. Opatuleni po uszy w ciepłe ubrania, wyszli na zewnątrz zawiesić białą-czerwoną flagę na drzewcu, po czym wrócili do mieszkania.

– Brrr... – powiedziała Pola. – Dlaczego nie możemy obchodzić święta niepodległości kiedy jest ciepło, na przykład w maju?

– W maju już mamy święto konstytucji – zauważył Poldek. – A poza tym, to tak nie działa. Świętujemy w rocznicę jakichś wydarzeń, nie wybieramy sobie historii.

– Tak, Poldek ma rację – potwierdził dziadek. – Ale i tak jestem zadowolony, Polu, że pamiętasz, co to za święto.

– To akurat nietrudno zgadnąć – odparła skromnie Pola. – Tylu sąsiadów wywiesiło flagi... A poza tym oglądaliśmy w szkole film o niedźwiedzicy polarnej, która tłumaczyła historię zaborów i odzyskania niepodległości. – Zachęcona spojrzeniem dziadka, przypomniała sobie więcej. – Ten dzień upamiętnia mianowanie Józefa Piłsudskiego na naczelnego wodza armii polskiej, a także rozbrajanie wycofujących się z polskich miast Niemców. Poza tym skończyła się wtedy wielka wojna...

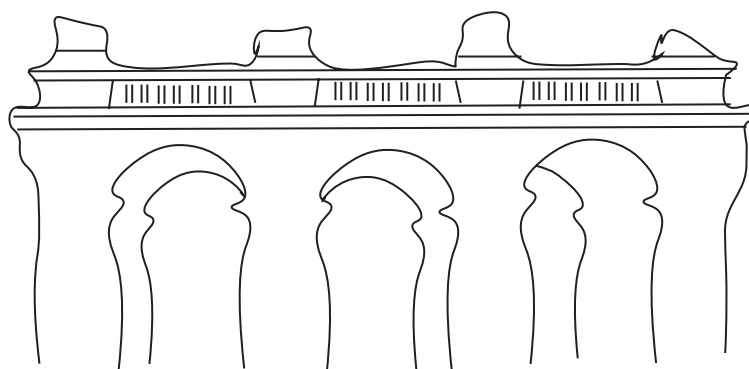
– Tak mówiono kiedyś na pierwszą wojnę światową – dodał Poldek. – Wtedy dziesiątki państw pokłóciły się ze sobą i walczyły na niemal całym świecie.

– Owszem – stwierdził dziadek, prowadząc wnuki ku wiszącej na ścianie mapie. – Dlatego wszyscy cieszyli się, gdy wojna dobiegła końca. Wiele narodów świętuje ten dzień, ale dla Polaków jest on szczególnie ważny. Aby wspominać 11 listopada 1918, ustanowiono Narodowe Święto Niepodległości, i od tej daty historycy liczą dzieje odrodzonej Polski. Spójrzcie tu, ta mapa pokazuje granice z tego czasu.

Spojrzeni na ścianę. Nad starym pianinem wisiało kilka ramek z czarno-białymi podobiznami oraz stary plan Europy.

- Sporo się różni od dzisiejszych map – zauważył Poldek. – Tu nie ma Polski.
- Zgadza się. Ziemi Polski były podzielone między trzy mocarstwa. Pamiętacie jakie? – spytał dziadek.
- Rosja, Austria...
- ...i Prusy, które potem stały się Niemcami – przerwała Poldkowi Pola.
- Widzę, że macie bardzo dobrą pamięć. – Dziadek z dumą spojrzał na wnuki. – Nie tylko ziemie zostały wówczas podzielone, ale i ludzie. Nasi przodkowie walczyli w różnych armiach, mając nadzieję na odbudowę naszego kraju. Pod koniec wojny udało im się zjednoczyć siły i Polska po 123 latach znów stała się niepodległa. A czy rozumiecie to słowo? Co to znaczy, że „kraj jest niepodległy”?
- Nie może być zależnym od nikogo – zaproponowała Pola.
- Czyli musi mieć wyznaczone granice, być uznawany przez inne państwa i posiadać własny pieniądź – dodał Poldek.
- Dobrze powiedzieliście – przytaknął dziadek. – W wolnej Polsce rządzą Polacy, wybierający władze, a nie obcy władcy państw zaborczych.
- Kim są ci ludzie, których widać na zdjęciach? – zapytała Pola.
- To najbardziej znani działacze niepodległościowi. Zapamiętajcie, że nic by z ich wysiłków nie wyszło, gdyby nie współpraca. Wielu z nich nie zgadzało się na co dzień, lub nawet kłóciło, ale gdy przyszedł czas, aby walczyć o niepodległość, a potem bezpieczeństwo odrodzonego państwa, wspierali się wszyscy.
- Ale przecież tych kilku ludzi samemu niczego by nie zdziałało... - zauważyła Pola.
- Owszem. Oprócz zasług tych znanych, liczyła się jeszcze bardziej wspólna ofiara milionów Polaków. Nie tylko tych, którzy walczyli na wojnie, ale tych, którzy pracowali dla ojczyzny i byli gotowi budować jej wielkość. To też różnica między czasem zaborów i współczesnością.
- Nie musimy już walczyć o Polskę – wtrącił Poldek.
- Nie, chyba że za taką „walkę” uważasz staranie, aby wszystkim żyło nam się lepiej – wyjaśnił dziadek.
- Kiedy odzyskaliśmy już państwo, obowiązkiem patriotów stało się dbanie, by nowe pokolenia żyły w dostatku, bezpieczeństwie, mogły się uczyć i realizować swoje marzenia. Dlatego 11 listopada to święto dla każdego, kto czuje się Polakiem.
- U nas też będą jakieś uroczystości?

- Tak – odparł dziadek. – Te największe odbywają się przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie, ale u nas też organizujemy od kilku lat spotkania na Placu Niepodległości i śpiewanie piosenek legionowych. To bardzo ważne święto, jedno z najweselszych w naszej historii.

Zaraz po obiedzie dziadek zabrał Polę i Poldka na główny plac miasta. Na miejscu zastali sporą grupę ludzi, machających flagami i śpiewających piosenki. Mimo jesiennego chłodu na placu czuć było pozytywną aurę bijącą od zgromadzonych. Nawet pogoda wydawała się z nimi świętować. Zza chmur wyszło słońce i gdyby nie jesienne, czerwone liście na drzewach, można by było pomyśleć, że święto faktycznie przeniosło się na maj. Nikomu nie było też zimno, choć

na to mogły mieć wpływ żywe i wesołe piosenki. Dziadek wytłumaczył im, że śpiewali je kiedyś legionieści i żołnierze tworzonej na nowo armii polskiej.

– Owszem, był to czas, gdy ludzie byli zmęczeni długą wojną, ale szansa na odbudowanie własnego państwa dodała im sił i pogody ducha. Potem okazało się, że było to bardzo potrzebne, gdy młoda Polska musiała walczyć o granice i bronić niepodległości przed bolszewicką Rosją... Ale to temat na inną opowieść. Na razie: śpiewajmy.

1. Uzupełnij tekst piosenki:

Nie noszą lampasów, lecz szary ich, (1)

Nie noszą ni srebra, ni, (2)

Lecz w pierwszym szeregu podąża na bój,

....., ta szara (3 x2)

Maszerują strzelcy, maszerują,

..... błyszczą, szary strój, (4)

A przed nimi drzewce, (5)

Bo za naszą idą w bój! (6)

Idą, a w kołysze się stal, (7)

Dziewczęta zerkają zza, (8)

A ich dumnie utkwione są w dal, (9)

....., ta szara (10 x2)

Maszerują strzelcy, maszerują...

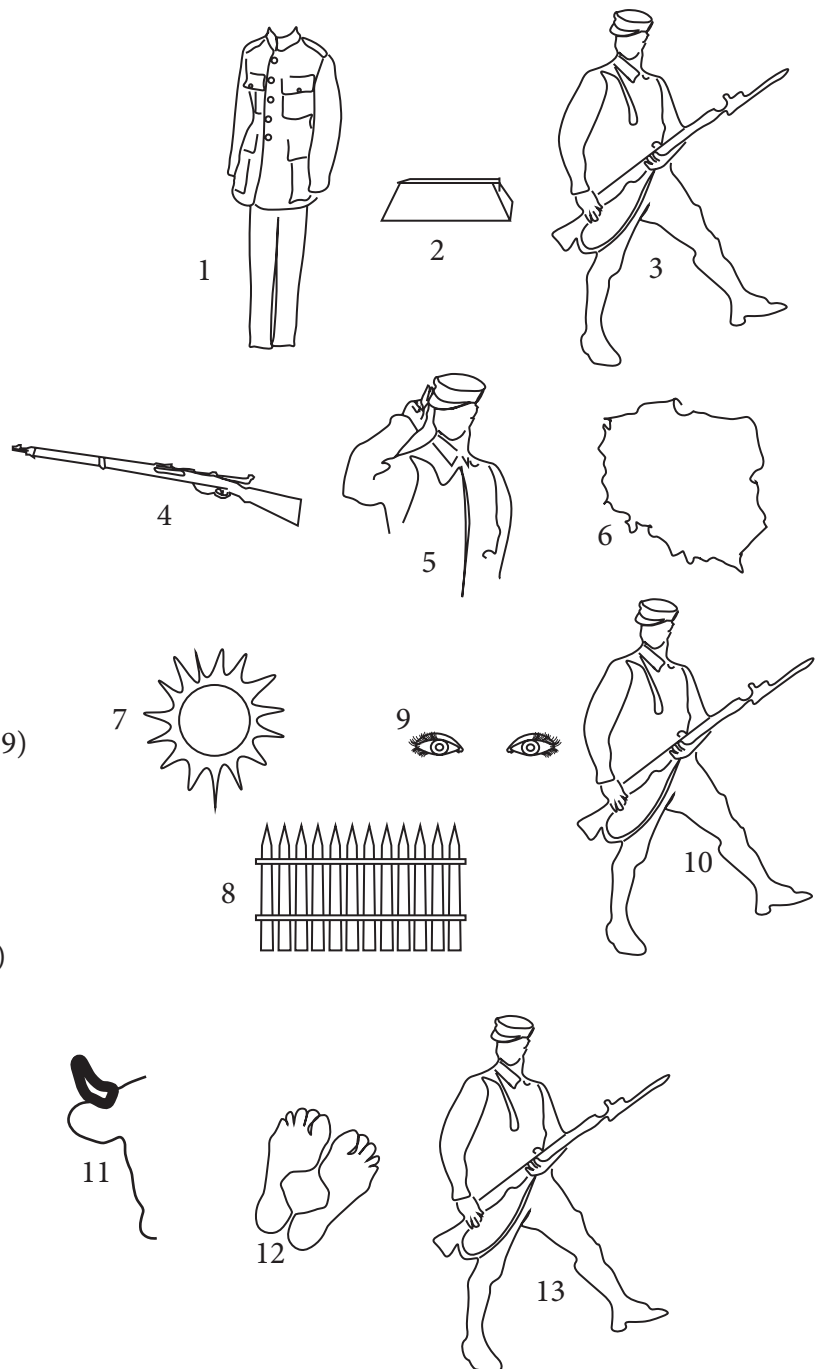
Nie grają im surmy, nie huczy im, (11)

A śmierć im pod się miota, (12)

Lecz w pierwszym szeregu podąża na bój,

....., ta szara (13 x2)

Maszerują strzelcy, maszerują...

2. O jakim święcie rozmawiają Dziadek, Pola i Poldek i kiedy je obchodzimy?

.....

3. Wypisz państwa, które dokonały rozbioru Polski.

.....

4. Dlaczego pierwszą wojnę światową nazywano „Wielką Wojną”?

.....

5. Połącz przedmioty z osobami. Z czego znani byli polscy Ojcowie Niepodległości?

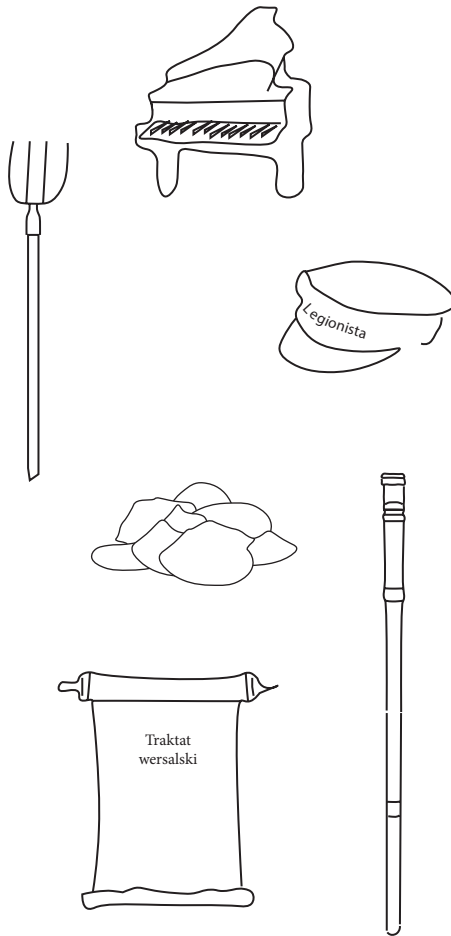
Korfanty
Śląsk

Witos
Rolnik

Piłsudski
Legiony

Daszyński
Sejm

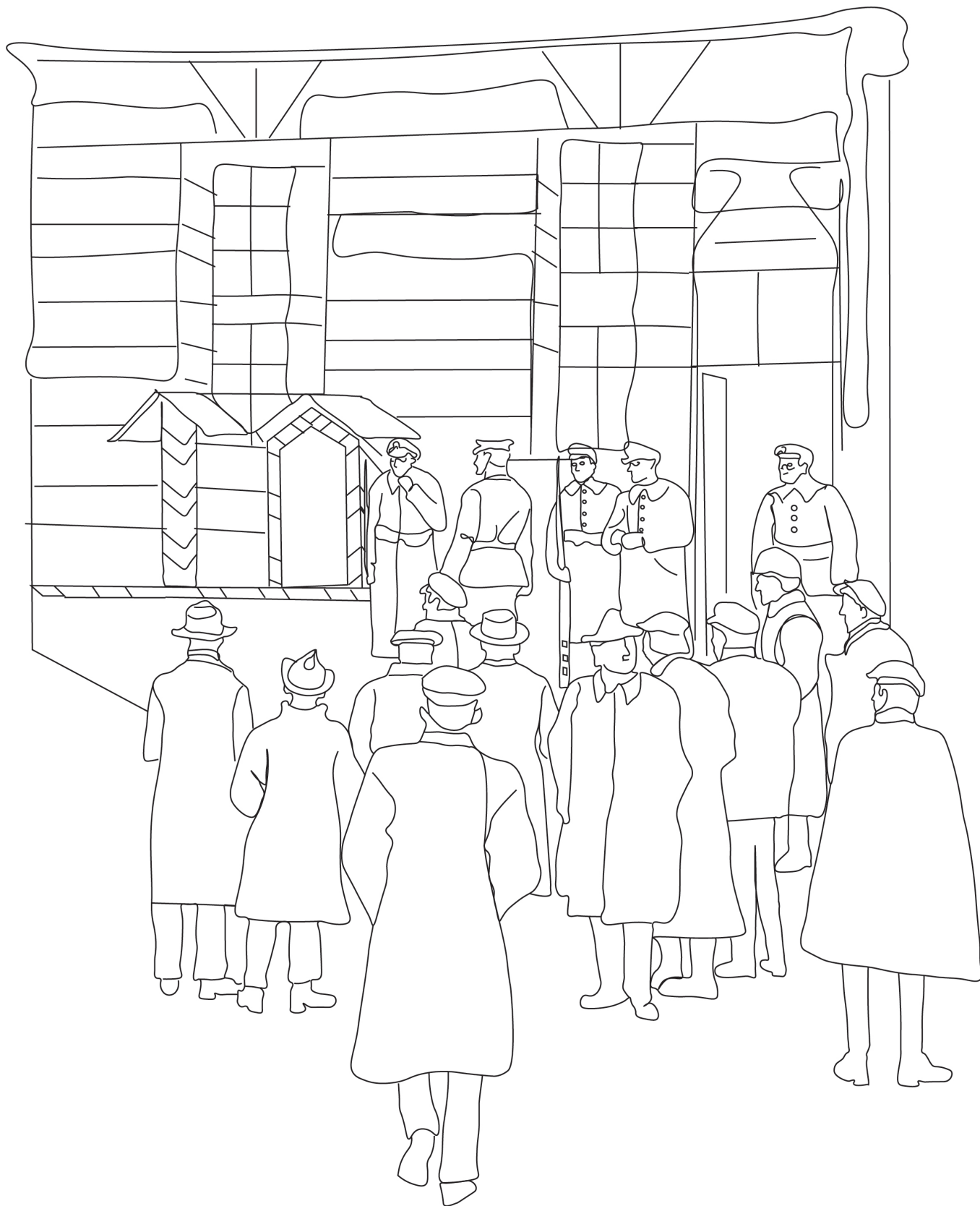

Dmowski
Paryż

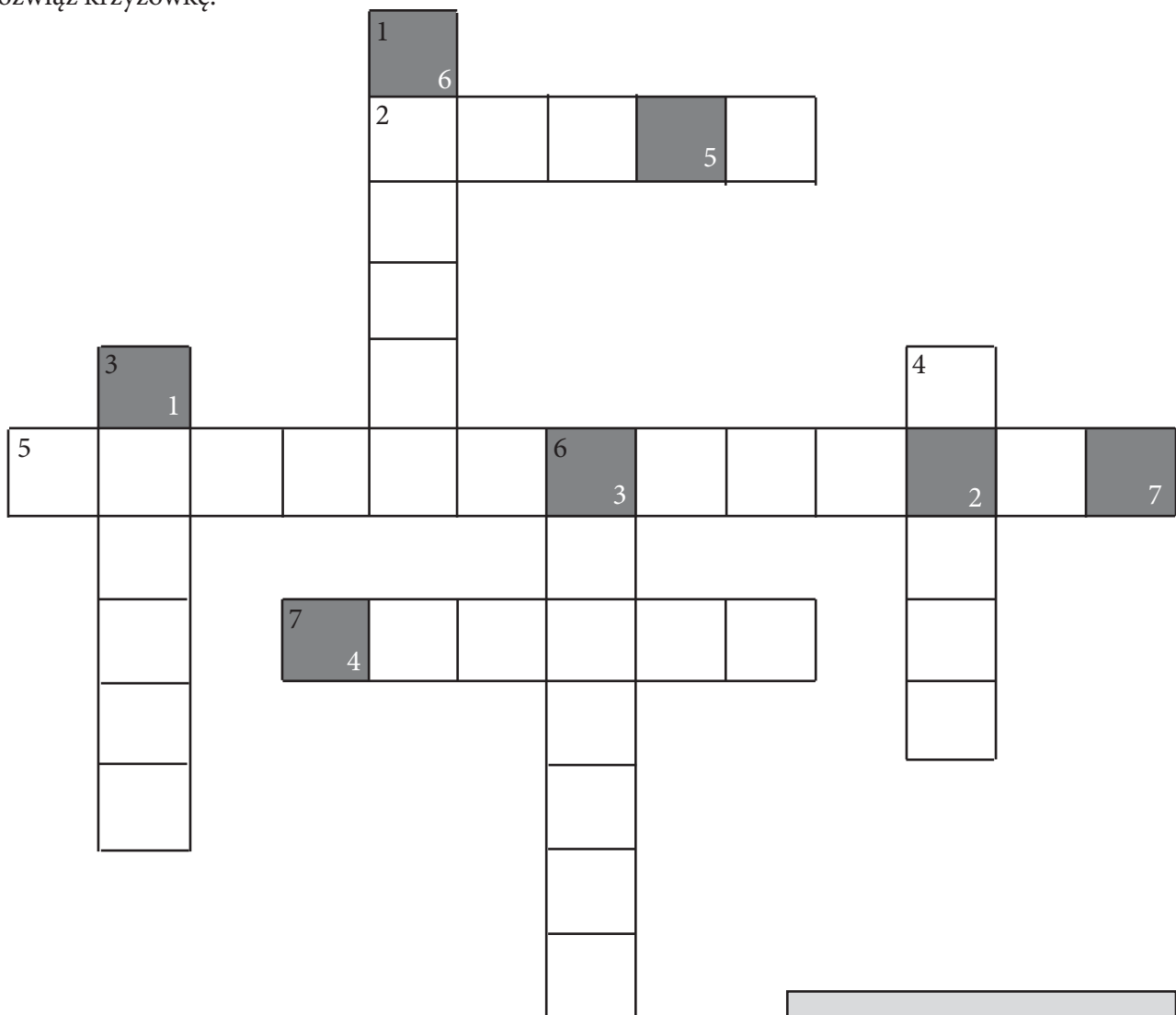

Paderewski
Pianista

6. Pokoloruj obrazek.

7. Rozwiąż krzyżówkę.

HASŁO:

Poziomo:

- 2. Nazwisko słynnego polityka rolnika.
- 5. Polska w 1918 odzyskała...
- 7. Podaj nazwę państwa, z którego pochodzili żołnierze rozbrajani w Warszawie w 1918 roku.

Pionowo:

- 1. 11. listopada to ... narodowe.
- 3. Konflikt z lat 1914-1918 zwano Wojną.
- 4. Imię polskiego polityka, z którym kojarzy Ci się podpisanie Traktatu Wersalskiego.
- 6. Paski sukna lub jedwabiu naszywane po bokach z spodni mundurowych.

8. Spójrz na poniższą mapę. Tak wyglądało państwo polskie w 1921 roku. Narysuj na mapie kontury współczesnej Polski.

9. Podkreśl lub otocz kółkiem flagi państw, które uczestniczyły w I wojnie światowej.

Paragwaj

Gabon

Wielka Brytania

Mongolia

Włochy

Stany Zjednoczone

Belgia

Rosja

Francja

Norwegia